

Boomverzorging nu afgehecht als opleiding

Binnen de BBL-opleiding Boomverzorging is de grote boomverplanting een vast onderdeel. Alle aspecten komen aan bod, van voorbereiding, transport tot en met nazorg komen.
Bron: Andre Hillebrand, Yuverta

TEKST: ANNEMIEK VAN LOON, DE BOMENCONSULENT

De boomverzorging in het mbo heeft een mijlpaal bereikt met een eigen kwalificatiedossier in het Centraal Register Beroepsopleidingen (Crebo). Voor de leerlingen verandert er ogenschijnlijk niets, maar op de achtergrond is hard gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de boomverzorging in het onderwijs. André Hillebrand (Yuverta) en Henk van Scherpenzeel (platform Boomspecialisten VHG) vertellen wat dit voor de professionalisering van het vak betekent.

Van kweekvijver naar Crebo

André Hillebrand heeft zich er samen met Jeroen Zijlmans (VHG) voor ingespannen om de boomverzorging met veel slagen en omhalen een stevige plek in het beroepsonderwijs te geven. Ruim 15 jaar geleden werd vanuit de VHG een kweekvijver gesubsidieerd met BIB-gelden. Met deze stimuleringsregeling werd een BBL-scholingstraject opgezet voor boomverzorgers. Werkgevers worden met deze

beroepsbegeleidende leerweg gestimuleerd hun medewerkers te blijven opleiden. De BBL-boomverzorging is gedurende de rit bij twee andere kwalificatiedossiers ondergebracht geweest. Door een wildgroei aan opleidingen zat er vanuit het ministerie een rem op nieuwe kwalificatiedossiers. Maar uiteindelijk was het zover en zag het ministerie ook het belang in van een eigen kwalificatiedossier voor boomverzorging.

De opleiding is het cement waardoor de verschillende onderdelen meer betekenis krijgen

Brede basis

In het kwalificatiedossier worden de inhoud, de kwaliteit van het lesgeven en de eindtermen zorgvuldig beschreven om aan de vastgestelde normen te voldoen. Henk van Scherpenzeel schreef mee. Vanuit de branche is hij vaker betrokken bij het beroepsonderwijs. 'Het blijft nodig om vanuit de vakwereld tegen het onderwijs te blijven duwen. Het vakgebied ontwikkelt zich en de opleidingen moeten hierin mee. Maar de branche heeft de opleiding minstens zo hard nodig. Wanneer je als beginnend boomverzorger alles binnen het bedrijf leert, loop je het gevaar het kunstje fout aangeleerd te krijgen. De opleiding Boomverzorging biedt een bredere en meer diepgaande basis.'

Groeiverbetering of groeiplaatsverbetering?

Bij het opstellen van het dossier viel het Van Scherpenzeel op dat veel vaktermen buiten de boomverzorging nog onvoldoende bekend zijn. Zo moest hij er onder andere op hameren om 'groeiplaatsverbeterende' in plaats van 'groeiverbeterende maatregelen' vermeld te krijgen. Dat zijn toch wezenlijk andere zaken. Ook 'het bestrijden van ziekten en plagen' werd door Van Scherpenzeel toch maar opnieuw geformuleerd. Alsof bomen een gewas zijn.

Ruim baan voor doorlopende leerlijn

De opleiding is al 15 jaar succesvol. De 2-jarige BBL-opleiding heeft binnen Yuvarta jaarlijks 85 deelnemers in Velp en 40 in Eindhoven. Na het examen stromen circa de helft via een 3-daagse examentraining door naar het ETW-examen. Toch is Hillebrand blij met de laatste ontwikkeling. 'We kunnen nu echt aan de slag met een doorlopende leerlijn Boomverzorging. Mbo-niveau 2 zet in op assistent boomverzorger en niveau 4 is het voorbereidingsniveau ETT.'

De opleiding is het cement

Desgevraagd somt Hillebrand op wat er in de opleiding voorbijkomt. De eindtermen ETW als vanzelfsprekend, maar ook houtherkenning, NKC4 en-5, er is een proeve van bekwaamheid, een vaardigheidsexamen waarin de leerling moet laten zien een boom te kunnen snoeien, planten en vellen. Op alle onderwerpen wordt diep ingegaan. Toch zit de kwaliteit volgens Hillebrand niet zozeer in de som der delen. De opleiding is het cement waardoor de verschillende onderdelen meer betekenis krijgen. De volgorde en diepgang van de lessen, excursies en proeven is zorgvuldig bepaald. Dat maakt dit tot een echte opleiding met een vakdiploma.

'Wij kunnen allemaal ingeënt worden tegen corona. Iepen worden ingeënt tegen iepziekte. Tegen welke ziektes kunnen we bomen nog meer inenten?'

Er zijn heel wat infectieziekten waarbij het inenten van bomen een positief effect zou kunnen hebben. De vraag is allereerst of het noodzakelijk dan wel zinvol is.

Dit zal onder meer afhangen van de schadelijkheid van de ziekte (is die dodelijk, of is het slechts een 'schoonheidsfoutje?'), het ontbreken van andere doeltreffende bestrijdingsmethoden en de effectiviteit van de injecties op zich. Daarin zijn ook de aard en biologie van het parasitaire micro-organisme en de delen van de boom die worden aangetast bepalend. Maar ook de wijze waarop de boom zelf al de groei van indringers blokkeert en de daarbij ingezette verdedigingsstoffen (in zijn algemeenheid aangeduid als fytoalexinen) zijn eveneens bepalend. Sommige daarvan zijn heel specifiek op de fysiologie van het 'aanvallend' organisme gericht en de aanmaak duurt enige tijd; andere hebben een veel breder werkingsspectrum en worden sneller geproduceerd. In het eerste geval zou je met bepaalde geïnjecteerde stoffen de boom kunnen activeren om alvast een begin te maken met de productie. De hierboven genoemde injectie van iepen werkt volgens dit principe. Hier wordt een oplossing van sporen van een andere schimmel dan de iepziekte, die de boom niet aantast maar die de boom herkent als de iepziekte, gebruikt als prikkel.

Boombioloog Jitze Kopinga van Kopinga Boomadvies, geeft in elk nummer van Bomen antwoord op een boombiologische vraag. Heb je een vraag? Of wil je reageren op het antwoord van Jitze? Mail je vraag of reactie dan aan de redactie: vakblad@kpb-isa.nl